

*Настроения у българите
спрямо НПО и
правителството
26 ноември – 6 декември 2001 г.*

Национален демократичен
институт за международни
дейности

Цел I

- Да се определят настроенята на гражданите към институциите на властта и към НПО като механизъм за разрешаване на проблеми от местно значение
- Да се определят настроенята на медиите към НПО и желанието им да отразяват дейността на НПО
- Да се определи доколко народните представители знаят за НПО и са склонни да работят с тях

Цел II: Споделяне на резултатите

- Да се определят и споделят с НПО важни за обществото въпроси, за да ги използват при планирането на дейности за 2002 г.
- Да се определят проблемите и настроенята на гражданите и да се споделят с парламентарните групи, за да ги имат предвид при планирането на стратегиите за пряко общуване с избиратели.
- Да се определят механизми и тактики за връзки с медиите, които да се споделят с НПО.

Методология

НДИ проведе:

- 6 фокус групи с български граждани
- Една фокус група с журналисти от български медии
- 25 интервюта с депутати от Парламента

В партньорство с Алфа Рисърч (София) и Goodwin Simon Strategic Research (Сан Франциско)

Методология: Участници във фокус групите с граждани

Във фокус групите участваха граждани:

- На възраст между 25 и 45 г.
- На последните президентски избори са гласували или не
- Мъже и жени
- Работещи или безработни
- българи, турци, и роми (етнически хомогенни групи)

Методология

Фокус групи с граждани в 6 населени места

- **София**
участие на изборите: 53%
Петър Стоянов: 56%
Георги Първанов: 44%
- **Силистра**
участие на изборите: 51%
Петър Стоянов: 32%
Георги Първанов: 68%
- **Видин (Роми)**
участие на изборите: 58%
Петър Стоянов: 36%
Георги Първанов: 64%
- **Ардино (турци)**
участие на изборите: 41%
Петър Стоянов: 30%
Георги Първанов: 70%
- **Сандански (жени)**
участие на изборите: 53%
Петър Стоянов: 52%
Георги Първанов: 48%
- **Бургас (мъже)**
участие на изборите: 52%
Петър Стоянов: 43%
Георги Първанов: 57%

Методология

Във фокус групите с журналисти участваха представители на:

- ВТВ
- БТА
- 24 часа
- БНТ

Методология

*Интервюирани народни представители от
всички парламентарни групи*

12	НДСВ
5	СДС
4	Коалиция за България (БСП)
4	ДПС

Епизоди, представени от журналистическата фокус група:

- Учители организират кампания за уволняване на директор. След месец директорът е уволнен, а училището затворено.
- Банките отказват кредити на роми, защото “никой не би си купил къща в ромската махала.”
- За децата в градовете няма площадки за игра.
- Гражданите нямат информация към кого да се обърнат за помощ в случай на нужда за решаване на проблем.
- Безработицата в малките градове и сред малцинствата.
- Дребни търговци протестират при откриването на хипермаркети като Била и Метро.

СПОДЕЛЕНИ ПРОБЛЕМИ

РАБОТА

- Безработица (по места и като цяло)
- Ниски заплати
- Лоши условия за работа – дълъг работен ден, дискриминация по възраст, не изплащане на заплати,

Невъзможност да се намери работа по специалността. *"Сякаш сме роби в собствената си страна."*

ИНФРАСТРУКТУРА

- Занемареност – запуснати улици, тротоари, сгради
- Лоши комунални услуги (ВиК, електричество, топлофикация)
- Мръсни улици, и др./почиства се само в центъра, но не и в други части от градовете
- Жилища (малки, запуснати, рядко се намират, скъпи)
- Паркиране по тротоарите/опасно за пешеходци/няма места за паркиране
- Улични кучета

УСЛУГИ

- Никакви социални и културни придобивки, няма танцов ансамбъл, малко детски площадки, няма футболен отбор

МЕСТНА ВЛАСТ

- Груби, нелюбезни -- *"не се отнасят с нас като с хора"*
- Не откликват на молби
- Лъжат, не си удържат обещанията
- Искат подкупи
- Няма процедури или не са спазват
- Лошо общуване/малко информация за програми, ноу-хау
- Няма местни експерти или не се използват

КОРУПЦИЯ

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ (национално)

Скъпо (правителството не предоставя ваксини за деца, родителите не могат да ги купят)

СПОДЕЛЕНИ ГРИЖИ (1 от 2)

•ДАНЪЦИ И ФИНАНСИРАНЕ

•Сякаш всички средства за подобрения идват от чужбина – а къде отивам местните приходи?

•ПРИВАТИЗАЦИЯ

•Подкрепят приватизацията по принцип, но са гневни и озадачени от реализацията ѝ на практика – считат, че е помогнала на политиците и на хората с връзки, но е навредила на обикновените хора. Чудят се какво е станало с парите, които правителството е получило при продажбата на държавните предприятия. *“Продадоха заводите и банките, но къде отидоха парите, за какво бяха изразходвани?”*

•“Всички говорят за приватизация, но заводите си остават празни, а оборудването е окрадено.”

ЛИПСВА ИНФОРМАЦИЯ

•Няма достатъчно информация за правителствените програми, системи, ноу-хау, предоставени възможности – *“Как бихме могли да научим за дадена програма, ако не е широко разгласена?”*

ЕМИГРАЦИЯ

•Загриженост че младите напускат страната; други казват, че също биха напуснали, ако биха могли.

“Боли ме, понеже чувствам, че моите двама сина, които възпитавам да обичат родината си, искат да я напуснат веднага щом завършат образованието си ... Нито Първанов, нито Стоянов могат да ми напълнят хладилника нито да ми облекат децата.”

СПОДЕЛЕНИ ГРИЖИ (2 от 2)

ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ

• Лошото икономическо положение "засяга 90 % от хората."

НИКАКВИ СОЦИАЛНИ ПРОГРАМИ

• Силна загриженост за липсата на средства за социални програми. *"Мечтая за времето , когато по улицата ще срещам добре облечени, щастливи, усмихнати пенсионери."*

• *"Социалната политика е много слаба, а преди имахме много добра социална политика."*

ПРЕКАЛЕНО ПРИСЪСТВИЕ НА ЧУЖДЕНЦИ

Загриженост за "липсата на самочувствие" у българите като нация.

"Прекалено слушаме чуждите съветници." "Има външни сили, които определят това, МВФто идва тука ... Какво да правим, като Министърът на финансите не може да защити собствения си бюджет?"

"Приватизацията беше направена само от западни фирми. Като че ли ние сме неграмотни."

Местните власти не решават проблеми

Участниците са единодушни:

- Местната власт е запозната с проблемите
- Тя носи отговорност за решаването им
- Но не ги решава.

Споделени причини за неразрешаването на проблемите:

- Няма достатъчно бюджетни средства
- Местните власти не разполагат с достатъчно сила и авторитет
- Безразлични са към обикновените хора/помагат само на властимащите или на свои приятели и роднини
- Служителите се интересуват само от собствената си финансова изгода
- Корупция/хората нямат достатъчно пари за подкупи
- Боричкания между политическите партии
- Служителите не винаги са компетентни, често са назначени с връзки, а не заради способности/професионален опит

ОБЩУВАНЕ С МЕСТНАТА ВЛАСТ

Повечето от участниците не са се опитвали да се свържат с никого в местната власт, било самостоятелно, било като част от група за решаването на даден проблем. Повечето от тези, които са се опитвали, споделиха, че не са успели да постигнат нищо или че е имало отрицателни последици.

Примери за неуспели инициативи:

- Една жена, която се опитва да си купи апартамент, е в списъка на чакащите, свободните апартаменти винаги се дават на някого друго (изглежда поради корупция)
- Жени, които са потърсили помощ от кмета във връзка с неизплатени заплати
- Жена, която се опитала да намери по-голямо жилище за петчленното си семейство; но нямала достатъчно пари за подкуп
- Жителите на един квартал решили да почистят изоставена площ, да съберат пари и да изградят игрище; общината блокира идеята им, не им помага и хората се отказали

Примери за отрицателни последици:

- Един мъж се опитал да помогне на дребни бизнесмени да останат наематели, но бил уволнен
- Жени, които се опитват да отстранят лош директор; вместо това училището бива закрито

ПРИМЕРИ ЗА УСПЕШНИ КОЛЕКТИВНИ АКЦИИ

По множество други случаи, участниците ясно изразяват мнението си, че те и сънародниците им биха участвали в нещо, което пряко ги засяга.

1. Изграден параклис. Жителите на един квартал се споразумяват, събират пари, изграждат параклис (участниците посочиха, че не само граждани са участвали, но и хора от различни институции). (Бургас)
2. Почистена улица. Един мъж завел заместник кмета да види улицата, която общинската служба никога не почиствала, след това улицата била почистена. (Ардино)
3. Отводняване. При наводняване на улица, жителите организирали подписка, която предали на общинската управа и проблемът бил разрешен след месец. (Сандански)

4) Връщане на работа на учител.
Училището уволнило целодневната учителка, нямало кой да се грижи за децата, майките се обединили, говорили с директорката, а после и с кмета и след две седмици учителката била върната на работа. (София)

Важно е да се отбележи, че при девет от десетте споделени случая, засегнатите са се обърнали направо към длъжностно лице, а не са търсили помощта на НПО, партия или профсъюз.

ПРИМЕРИ ЗА ВЛИЯНИЕ

Основните начини за опит да се повлияе върху местните управи са:

1. Подписки и петиции от пострадалите ,
2. Лични срещи с служители на изборни длъжности или чиновници, най-вече с кметовете, които неизменно се посочват като хората, към които да се обърнеш за помощ, или
3. Групови срещи с служители на изборни длъжности
4. Протести
5. Стачки
6. Косвено влияние чрез роднини/приятели
 - *"Когато не работят институциите, работят връзките, а институциите се заобикалят"* означава, че трябва да използваш личните си връзки, когато не можеш да постигнеш целта си по установените правила .
7. Подкупи

НЕ се изпращат писма/не вярват, че ще имат ефект

НЕ споделят случаи, когато са потърсили местните партийни лидери за помощ

НЕ споделят случаи, когато са потърсили профсъюзите за помощ

НАСТРОЕНИЯ КЪМ БЪЛГАРИТЕ И ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО (1 от 2)

Мнозина от участниците казват, че българите просто нямат представа, че могат да се използват групови организирани действия за подобряване на положението. Те казват "проблемът е в българската душевност," те се интересуват само от материалната облага и са съсредоточени върху семействата и домовете си, не се интересуват от по-голямата общност.

- "Нямам нищо против да почистя, но съседът не знае къде са кофите за боклук и си изхвърля боклуците през балкона."
- Една жена се опитала да събере по 2 лева от живущите в блока, за да се плати на чистачка за блока, но съседите ѝ отказали.
- "Българите не искат да работят заедно. Хората са като добитък, блъскат се да видят кой е най-силен."
- Българите се интересуват само от "пари, пари, пари."
- "Всеки дърпа към себе си / си гледа в копанката."

НАСТРОЕНИЯ КЪМ БЪЛГАРИТЕ И ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО (2 от 2)

Участниците имат чувството, че нищо не може да се промени/подобри със средствата на установената система. Няма доверие на държавата.

- "Ако имам възможност да заобиколя институциите, ще го направя заради отношението им към мене"
- "Да се опиташ да разрешиш проблем по нормалния начин е жестока работа"
- "Дори да се опитваш да играеш по правилата, то няма правила."

Участници също отбелязват убедеността, че всеки сам трябва да си решава проблемите и да не търси помощ от другите.

- "Всеки си изкарва парите сам, без чужда помощ."
- Българите "си затваряме вратата, казваме това е моята къща, тук живея аз, и другото няма значение."
- "Всеки си има своите проблеми."
- "Мисля, че трябва сам да си решавам проблемите."

ЦЕНТРАЛНИТЕ ВЛАСТИ: ЗНАЯТ ЗА ПРОБЛЕМИТЕ

Повечето участници смятат, че депутатите са наясно с проблемите на избирателите си, но не ги решават. Малцина от участниците считат, че депутатите не знаят за проблемите на избирателите си (*"Депутати не знаят за проблемите ни, защото те не се срещат с никого."*)

Участниците смятат, че депутатите са наясно с проблемите защото:

- Самите депутати живеят там, или имат роднини и приятели; а и "без да живееш някъде, знаеш какви са проблемите"
- Преди избори депутатите посещават избирателните райони и разпитват за местните проблеми
- "През Парламента минава всичко, те знаят всичко."
- "Ако искат, ще разберат. Депутатът затова получава заплата."
- Съпартийците на депутатите ги осведомяват за местните проблеми
- Общинарите споделят проблемите с депутатите

ЗАЩО ДЕПУТАТИТЕ НЕ РЕШАВАТ ПРОБЛЕМИТЕ? (1 от 2)

По мнението на участниците

Кандидатират се само заради личната изгода/придобивките/властта, а не защото искат да подобрят живота на другите

- *Съществува клише, че депутатите "се возят в Мерцедеси с тъмни стъкла и не виждат нищо," но участникът, който го спомена, счита, че е неправилно.*

1. Депутатите нямат истинска власт, само министрите имат власт
 - един депутат може само "да направи питане" и би било "истинско чудо", ако министърът отговори по същество;
 - "Крайните решения по важните въпроси не се взимат от депутатите"
2. Не решават проблемите заради партийни борби
 - *"Не съм чул някой син депутат да отправи питане към син министър."*
3. Депутатите служат на партийните интереси, а не на обществените
4. Не решават проблем, освен ако не могат да извлекат материална полза за себе си
5. Помагат само на приятели и роднини, но не и на обикновените граждани
6. Централната власт е далече, *"Когато депутатът отиде в София, забравя за нас тук."*
7. Поради системата, по която се разпределят местата в Парламента, има райони без народен представител.

ЗАЩО ДЕПУТАТИТЕ НЕ РЕШАВАТ ПРОБЛЕМИТЕ? (2 от 2)

По мнението на участниците (от предната страница)

- 9) Депутатите правят от проблемите теми за връзка с обществеността; *"позоваването на местните проблеми е фалшива грижа"*
- 10) Няма пари за решаването на проблеми
- 11) Проблемите са огромни, не могат да се решат
- 12) Някои проблеми би трябвало да се решават по места, *"Нашите мръсни улици не са проблем на депутатите."*
- 13) Някои проблеми могат да се решат само на местно ниво, а не на национално.

НЕ ОЧАКВАТ ПРОБЛЕМИТЕ ДА СЕ РАЗРЕШАТ

Участниците се съмняват дълбоко, че ще се обърне внимание на проблема им, ако си направят труда да говорят с човек от местната или от централната власт.

- *Един участник отбеляза, че би споделил с депутат сериозен проблем, като да речем корупция, но от чувство за дълг или от отчаяние, а не защото очаква да последва някакво действие.*

Участниците смятат, че всъщност депутатите сами трябва да се интересуват за проблемите, а не да чакат гражданите да ги информират. Но не си правят илюзии, че депутатите се интересуват живо.

ОТНОШЕНИЯ КЪМ НПО (1 от 2)

1. Малко се знае за НПО, същността, дейността, постиженията им.
 - Ромите са единствената група, която е добре запозната с НПО, а турците – най-слабо. Ромите мислят, че НПО могат да оказват въздействие.
 - Най-често се споменават НПО, работещи за жени.
2. Най-известните НПО са тези, свързани с съпругите на известни политици, особено тези на бившия премиер и президент, но също и съпругата на местния кмет, например
3. Всички асоциират НПО с чуждестранни източници на финансиране и с външно влияние; известна неприязън към външното влияние / чуждите експерти
4. Малцина могат да назоват програми на НПО от техния край, в които да участват граждани; посочените примери се считат за неуспешни или за неуместни (швейцарци спасяват птици)
5. Освен ромите, малцина имат непосредствен опит или информация за НПО, освен профсъюзите

ОТНОШЕНИЯ КЪМ НПО (2 от 2)

- 6) Някои участници твърдят, че биха се включили в работата на НПО, но само по важни въпроси, свързани с работни места и икономиката (а не за защита на околната среда например)
- 7) Няколко души споделят усещането, че приоритетите на НПО са неадекватни; считат, че основният акцент трябва да е върху икономическите проблеми.
- 8) Някои са на мнение, че НПО "са много пасивни, гласът им не се чува достатъчно."
- 9) Счита се, че НПО набират средства за своите си цели, а не за общността.
- 10) Някои считат, че НПО работят предимно за малцинствата, а не и за другите българи.

ПРИМЕРИ ЗА ДЕЙНОСТИ НА НПО С УЧАСТИЕТО НА ГРАЖДАНИ

От шестте фокус групи бяха дадени съвсем малко примери за участие на граждани в проекти на НПО.

Например:

- 1) (Бургас) Холандска програма иска да стимулира участието на гражданите в управлението, младежи от БСП изготвили програма за възстановяване на местен параклис.
- 2) (Бургас) Инициатива за почистване на близката планина/да се защитават птиците/околната среда е финансирана от чужбина (Швейцария).
- 3) (Видин) Интеграция на ромски деца в българското училище.

УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В НПО

- Трудно е да се прецени до каква степен хората наистина са склонни да участват в НПО, защото малцина разбират истинската същност на НПО и какво означава да се участва в тях.
- Все пак мнозина казват, че са склонни да участват, стига да се работи по проблем, който те считат за важен. Например, един човек сподели, че за него проблемите на околната среда не са от съществено значение предвид икономическата обстановка, друг каза, че не се вижда като участник в кампания против наркотиците. Някои казаха, че биха участвали само ако им се плаща, тъй като и така им е трудно да си докарат достатъчно средства, за да работят безплатно .
- Наследството на принудителната доброволна работа представлява предизвикателство – някой оприличи работата за НПО на “нещо като Ленински съботник .”

НПО и ПАРТИИТЕ

Повечето участници смятат, че само партиите имат възможност да направят сериозни промени. НПО нямат сила за това.

- Във Видин участниците изказаха съмнение относно това дали НПО и партиите могат да си сътрудничат, *"НПО са затворени, не обичат да работят с народни представители, не им се ще."*
- Това се обяснява донякъде с различния характер на организациите, *"Няма как да си сътрудничат... те използват съвършено различни средства."*

Но други участници смятат, че НПО могат да променят и подобрят конкретни неща, защото могат да се съсредоточат върху специфични проблеми. Освен това НПО нямат негативния образ на партиите.

- *"От дванадесет години гласувам и нищо не се променя"*
- *"Вече не вярвам на никого"*
- *"Няма партия, която да ни обърне внимание"*
- *"Политиците са далече", но НПО биха могли "да ни разберат"*
- *"Не е важно в коя партия членуваш, важно е дали си отговорен и ангажиран."*

ОТНОШЕНИЕ КЪМ МЕДИИТЕ

- Считат, че медиите трябва да изтъкват проблемите
- Но и не вярват напълно на медиите, считат, че понякога са пристрастни/изпълняват нареждания
 - Считат, че политици нападнати от пресата понякога отвръщат на удара и атакуват журналисти
- Някои не четат вестници, защото са скъпи, разчитат на телевизията и радиото

ПОЛИТИЧЕСКО ОБЩУВАНЕ (1 от 2)

1. Участниците са скептични относно всички "празни обещания", които се правят по време на предизборни кампании
2. Недоволни са, че политиците "идват при нас само когато предстоят избори"
3. Правят се малки подобрения в последния момент за спечелване на гласове (монтирани улични лампи в центъра на града)
4. Идват с тефтерчета, питат хората за проблемите, но след изборите "си изгубват тефтерчетата"
5. За никоя от партиите не може да се каже, че е изпратила посланията си по-ефективно от другите; прави впечатление, че въпреки, че фокус групите се провеждат непосредствено след втория тур на президентските избори (1-5 дни), никой не може да каже с какви програми са излезли кандидатите
6. От съдържанието на политически прослания участниците споменаха единствено "800 дни" и "5000 лева" от обещанията на премиера.

ПОЛИТИЧЕСКО ОБЩУВАНЕ (2 от 2)

- 7) Участниците искат повече непосредствени срещи, повече посещения в кварталите като средство за общуване.
- Като цяло всички знаят, че има приемно време, но народните представители нямат приемни във всички градове; за да научат приемното си време, първо трябва да отидат до съответния град.
 - Много участници се оплакаха, че политиците посещават само централните зони, но не и покрайнините.
 - Също се оплакаха, че по време на посещенията говорят само с местните лидери, но не и с обикновени хора.
- 8) Участниците повтарят нееднократно, че искат повече информация и по-добро общуване.
- "Не знам много за новото правителство, може би защото не дава достатъчно информация."
- 9) Някои участници казват, че депутатите може и да работят добре, но те няма как да го знаят понеже не получават никакви сигнали от тях. Считат, че депутатите трябва да уведомяват гражданите над какво работят, за да знаят гражданите, че депутатите поне се опитват да подобрят нещо.

ПРОБЛЕМИ НА МАЛЦИНСТВОТА

(1 от 3)

Някои проблеми бяха споделени само от групите във Видин (от роми) и в Ардино (български турци), което може да се дължи на положението им на етнически малцинства в обществото.

1. Езикова бариера и грамотност; също ако се опитваш да изглеждаш като нормален "българин", гласът ти те издава.
2. Те се страхуват да се обръщат към длъжностни лица; във Видин, изразена в нуждата да се обличаш добре и да говориш правилно; в Ардино, "липсва доверие... страхуваме се от местните и централни власти;" "местната власт се държи грубо с нас" и "хората от нашия район са много тихи", когато се налага да се говори с властите
3. Жителите от мнозинството са настроени дискриминационно, липсва етническа толерантност – "Служителите се държат лошо с нас ... готови са да ни изслушат, докато не осъзнаят, че сме цигани."
4. Външни лица управляват нещата/носят отговорност за населените места, което предизвиква недоволство и в Ардино , и във Видин
5. Изолация: живот в "гето"; изолирани от информация за възможности.

ПРОБЛЕМИ НА МАЛЦИНСТВОТА

(2 от 3)

- 6) Ромите знаят най-много за НПО, възможностите им и как работят; всички участници са чували за един или друг проект, насочен към решаване на ромските проблеми.
- 7) Някои роми считат, че ромските НПО работят изборително, "затворено", че помагат само на определени хора. Също казват, че за управителите на НПО, "най-важното са интересите на роднини и приятели, а не защо НПО не са ефективни."
- 8) Голям скептицизъм относно ефективността на НПО. "Започват с някоя хубава идея, която после се изражда, и в крайна сметка няма никакъв ефект."
- 9) Все пак участниците са настроени положително в по-голяма степен към НПО отколкото към партиите. Казват, че НПО се занимават с конкретни проблеми и решаването им, и затова вярват, че са по-близо до хората.
 - Онези, които подкрепят партиите изтъкват, че на тях може да им се държи сметка посредством изборите, а на НПО не може.
 - Също казват, че партиите биха могли да разрешат проблемите на заетостта и безработицата, докато НПО не могат.

ПРОБЛЕМИ НА МАЛЦИНСТВАТА

(3 от 3)

- 10) Ромите са по-склонни да се обръщат към местните власти, а не към централни за помощ. "Много пъти сме се обръщали към кмета;" но някои изказаха нежелание да се срещат с депутати.
- 11) Ромите често критикуват своите лидери, като ги наричат "страхливци", защото нееднократно са се опитвали да потушат протести на местни хора. Освен това считат, че ромските лидери изтъкват само постиженията, но крият постоянните проблеми.
- 12) Ромите знаят как да се справят със системата, посочват използването на "писма, молби, жалби, лични срещи", на които да споделят с длъжности лица оплаквания, и казват, че "организираните групови акции за постигане на дадена цел... изискват организационен комитет, но никой не иска да работи." Дори обсъждаха процеса на кандидатстване пред НПО за финансиране на дадена идея.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ (1 от 2)

- 1) Има още много какво да се прави относно развитието на култура на НПО.
- 2) Малко се знае за НПО и ролята им.
 - 1) Малко са примерите на положителни промени в ежедневието благодарение на НПО по въпроси, които са важни за участниците.
- 3) Повечето участници не са се опитвали да променят нищо. Малцината, които са се опитвали, споделят своя отчайващ опит за отношението към тях и за неспособността да предизвикат промяна.
 - Тези, които са се опитвали да предизвикат промяна обикновено са се обръщали направо към някое длъжностно лице, а не са търсили помощта на някоя организация: НПО, партия или профсъюз.
 - Основните инструменти за предизвикване на промяна са подписки, протести, стачки и лични срещи с хора на изборни длъжности или чиновници (най-вече с кмета).
- 4) Няма почти никаква вяра на властта и способността или желанието ѝ да подобри ежедневието им. За да възвърнат вярата си във властта, искат да видят първо редица успехи и същностни промени.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ (2 от 2)

- 5) Българите си дават сметка, че проблемите, пред които са изправени, особено икономическите, са огромни и трудни за решаване. И все пак търсят облекчение от ежедневните си икономически тегоби.
- 6) Освен самата корупция, вредно е и самото разбиране за корупцията. Участниците честно обясняват действия/бездействие с корупция, дори когато може да има друго по-логично обяснение за крайния резултат.
- 7) Корупцията се разглежда по три начина:
 - като национален проблем, който вреди на цялата нация, например чрез злоупотреби при приватизацията;
 - като местен проблем, който е спънка в ежедневието (избирателно прилагане на законите; полицията, лекарите и др. искат подкупи)
 - под формата на "връзки", като единствения начин, по който може да се пребори системата.
- 8) Съществува неприязън към външна намеса.
- 9) Докато партиите се считат за силни, НПО се приемат за потенциален механизъм за промяна, отчасти защото могат да се съсредоточат върху даден проблем.
 - 10) Съществува силна нужда от повече информация и общуване.

МЕДИЙНИ ВЪЗПРИЯТИЯ (1 от 2)

Във фокус групите с журналисти участваха представители на национални телевизии, вестници и телеграфната агенция.

1. Възприемат НПО като мозъчни тръстове, с които могат редовно да взаимодействат и с които поддържат връзки. Отнасят се към НПО като към личности, както към хората, които са техни говорители.
 - Само след като бяха запитани по-настоятелно, се сетиха и за други видове НПО, като Комитета на майките или организация, която помага на инвалиди.
2. Търсят НПО като експерти и източници на информация по въпроси, за които пишат материалите си.
 - Смятат, че информация от НПО придава повече тежест и достоверност на материалите им.
 - Считат, че НПО рамкират въпроси от дневния ред на обществото.
 - Искат НПО да имат редовно обновявани страници в интернет като важен източник на сведения за журналистически разследвания.
 - Бюлетините на НПО са добър източник на фонова информация за пресата.
3. Смятат, че НПО играят важна роля в обществото
 - “НПО успяват да изградят стандарти в България, които иначе нямаше да имаме.”

МЕДИЙНИ ВЪЗПРИЯТИЯ (2 of 2)

- 4) Медиите смятат, че е важно НПО да се установят като достоверни източници, за да привличат вниманието на медиите. Това изисква да демонстрират известен експертен опит и да имат добри говорители.
 - Искат само говорители, които могат да се изразяват сбито и ясно, така че да могат да бъдат цитирани с красноречиви реплики. Оплакват се от хора, които не могат да си изкажат позицията кратко, наричат ги "безполезни".
- 5) Искат свободен и лесен достъп до информация за донорите им, за да бъдат разсеяни съмнения за пристрастност.
- 6) Искат да отразяват текущи, интересни истории, а не общи социални проблеми.
 - За да могат да отразят събитие, трябва да убедят редакторите си, че то е: 1) социално значимо 2) от важност за цялото общество 3) хората са съпричастни по темата 4) има конкретни факти, а не само общи приказки 5) е събитие важно за деня. За телевизиите също трябва добри кадри.
- 7) Искат конкретни примери и красиви, красноречиви говорители за материалите си.
- 8) Когато ги търсят, за да отразяват събитие, искат да им се дават факти, цифри и друга информация.

ПРЕДСТАВИ ЗА НПО У ДЕПУТАТИТЕ: ОБЩИ МОМЕНТИ

- От всички НПО, депутатите познават най-добре профсъюзите и организациите на работодателите. Те се споменават от почти всеки депутат.
- След профсъюзите, депутатите споменават най-често международните НПО. "НПО в България са много организирани, имам предвид международните, повечето от тях са международни."
- Като цяло депутатите са открити за съдействие с НПО, а дългогодишните депутати са уверени по конкретните въпроси.
- Депутатите признават, че недостатъчното финансиране е една от основните пречки за българските НПО.

ВРЪЗКА МЕЖДУ ДЕПУТАТИТЕ И НПО

- Депутатите считат, че НПО не са достатъчно активни в привличане внимание от страна на медиите и на депутатите. Те оценяват експертните умения на НПО, но нямат време само да търсят НПО за партньори и като експерти.
- За да се засили ролята на НПО, те трябва да предлагат решения и да представят резултати от изследвания, а не само да посочват проблеми.
- Депутатите са открити за сътрудничество с НПО по законодателни въпроси, но отношението им варира относно степента и вида на това сътрудничество.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ НА ДЕПУТАТИТЕ ОТ МЕСТНИТЕ НПО

- Всички депутати считат, че НПО извън София са по-малко на брой, с по-малък обхват на дейностите и с по-ограничени възможности.
- Някои депутати обясняват това с факта, че дейностите на местните НПО се определят от международните донори или от "проекти", които се пишат в София.
- Депутатите се виждат само като непреки участници за решаването на местни проблеми чрез съвети към местните власти .

ПРЕДСТАВИ У ДЪЛГОГОДИШНИ ДЕПУТАТИ

- Повечето от дългогодишните депутати дадоха примери със случаи , в които НПО са участвали в законодателния процес (обикновено чрез комисиите)
- Дългогодишните депутати казват, че оценяват ползата от участието на НПО с експертно мнение и че приемат участието им в законодателния процес спокойно
- Дългогодишните депутати признават законната роля на НПО като защитници или опоненти на определен закон

ПРЕДСТАВИ У НОВИТЕ ДЕПУТАТИТЕ

- Повечето имат смътна представа за НПО
- Знаят повече за международните НПО и донори
- Сякаш считат, че на НПО им трябва разрешение , за да участват в законодателните процеси
- Приемат неспокойно факта, че НПО могат да упражняват политически натиск